

Mt 5,17-20

Dobré ráno, bratři a sestry,

dnes máme 2. adventní neděli. Adventní období je a vždy bylo zvláštním časem. Dočetl jsem se, že jiný název dříve používaný pro advent, jsou „drsné noci“. To je celkem přesné. Noci během adventu jsou dlouhé a mrazivé, počasí bývá nevlídné. Už v předkřesťanské době se věřilo, že v tomto čase působí různé nadpřirozené síly a v noci krajinu obcházejí různé tajemné postavy. Z těchto představ se také zachovalo obcházení sv. Mikuláše s čerty a anděly.

Je zajímavé, že právě v tomto nehostinném období temnoty, mrazu a jakési zvýšené aktivity kdejakých tajemných sil církev očekává narození mesiáše. Právě do těchto nehostinných podmínek přichází Ježíš Kristus, sám Bůh se stává jedním z lidí.

Období adventu je ale také čas, kdy očekáváme, že také doprostřed chladnoucích vztahů ve společnosti a ve světě, doprostřed různých temných zákoutí našich životů, a doprostřed zápasu s temnými silami ať už těmi duchovními, politickými, nebo jinými, znovu přijde Bůh sám. Očekáváme, že se i nám narodí mesiáš, vykupitel, zachránce. Očekáváme, že namísto nehostinnosti a nespravedlnosti na zemi zavládne mír a pokoj nebeského království.

V mých posledních dvou kázáních jsme četli prvních několik veršů Ježíšova kázání na hoře. Zmiňoval jsem, že tato souvislá Ježíšova promluva z Matoušova evangelia, je jakýmsi politickým programem nebeského království. Ježíš toto království přišel představit a pozvat do něj. To je hlavní téma jeho promluvy – království, které teprve má přijít, ale zároveň už nějak je mezi námi, už teď máme možnost ho zakoušet.

Úvodní blahoslaveností ukázala, pro koho je toto království otevřené – chudí duchem, plačící, hladoví po spravedlnosti, zkrátka ti poslední z posledních, ti, které společnost vyvrhla, kteří si to možná v očích slušných lidí ani ničím nezaslouží – pro ty se nebeské království otvírá. Ježíš pak vysvětluje, že učedníci mají zvláštní úkol tohle království nést dál mezi lidi. Tato hrstka Ježíšových nejbližších má důležitý úkol: jít do světa, otevřít se lidem kolem sebe – být solí a světlem světu – a rozšiřovat dobrou zprávu o přicházejícím království lásky a spravedlnosti.

V Ježíšově době, a později v žido-křesťanských sborech, mohl takto otevřený program nebeského království vzbuzovat otázku, co se zákonem. Cožpak už nemusíme dodržovat všechna nařízení, která nám dal Hospodin. Je vstup do tohoto království, o kterém Ježíš mluví, úplně zdarma?

Ježíš tyto otázky znal, a proto na ně také odpovídá: **Mt 5,17-20**

Modlitba: *Kriste, díky, že přicházíš do našich temnot a zmražených vztahů a zveš nás do jiné reality přicházejícího království. Otevírej prosím naše srdce, ať tvé pozvání slyšíme i teď a víme, jak na něj odpovídat. Amen.*

Zákon měl ve zbožnosti Izraele velmi důležité místo. Židé ho chápali jako úplné a konečné Boží zjevení. Zákon byl natolik posvátný, že se dá mluvit téměř o jeho zbožštění. Dodržování přikázání zákona pak mělo člověku přímo zajistit spásu.

Ježíšovo učení a především pak praxe, nutně budili pohoršení pravověrných židů. Vždyť na první pohled se mohlo zdát, že mu žádné přikázání není svaté. Porušoval zákaz práce v sobotu, dotýkal se a mluvil s nečistými osobami atd.

Pochopitelně tak měli Ježíšovi židovští posluchači obavu, že chce přikázání zákona rušit. Ježíš tyto obavy zná a proto říká: „**17** *Nedomnívejte se, že jsem přišel zrušit Zákon nebo Proroky; nepřišel jsem zrušit, nýbrž naplnit.*“

Jak tomu u Ježíše bývá, odpověď není taková, jakou by posluchači očekávali. Ježíš předně nemluví pouze o nařízeních Zákona, ale o Zákonu a Prorocích, tedy o Starém zákonu jako celku. Nejde mu tedy o jednotlivá přikázání Zákona, ale o celek Písma. Písmo nechápe jako soubor příkazů, ale jako Boží zaslíbení člověku.

Ježíš tedy nemluví pouze o dodržování zákon. Kdyby tomu tak bylo, zvolil by nejspíš jiná slova než *zrušit* a *naplnit*. Mohl by například říct: „Nepřišel jsem zrušit Zákon, ale dodržovat jeho nařízení.“

Opakem zrušení je ale pro Ježíše naplnění. Naplnit Zákon a Proroky znamená přivést k dokonalosti, dokončit je, završit. Židé věřili, že Zákon již byl konečný, že už k němu nejde nic přidat, že toto je končený stav Božího zjevení člověku. Ježíš to ale zpochybňuje. Ještě to není všechno, Zákon a Proroci jsou jen částečné zjevení, jen jeho začátek.

Zákon a Proroci totiž jen připravili prostor pro příchod Ježíše. Ten přišel, aby zjevil člověku Boha v plnosti. V něm, jeho životě, smrti a vzkříšení se plně ukazuje Boží charakter.

Ježíš tak přichází s radikálně jiným pohledem na Starý zákon. Nechápe ho jako soubor přikázání, podmínek zbožného života, ale primárně zaslíbení Božího vztahu k člověku, zaslíbení, že Bůh sestoupí z nebes, aby byl člověku nablízku. A právě v Ježíšově příchodu se tato zaslíbení naplňují.

Toto pochopení Zákona jen potvrzuje další verš:

18 *Amen, pravím vám: Dokud nepomine nebe a země, nepomine jediné písmenko ani jediná čárka ze Zákona, dokud se všechno nestane.*

Zmínka o platnosti každého písmenka a každé čárky mohou působit jako důraz na doslovnou platnost Písma. Mohli bychom se bavit o neomylnosti a dostatečnosti Bible, tento verš se často používá jako argument pro takové učení. Ježíšův záměr, který se dá vytušit z celého jeho kázání, se ale zdá být jiný.

Ježíš zde nemluví o doslovném chápání všech nařízení Starého zákona, ale o písmu jako zaslíbení. Říká: „Dokud se všechno nestane“, ne „dokud se všechno nedodrží. Zákon se má „stát“, nikoliv dodržet. A právě Ježíšovým narozením se to vše už začalo dít.

Přece jen se ale Ježíš zmiňuje o jednotlivých přikázáních zákona:

19 *Kdo by tedy zrušil jediné z těchto nejmenších přikázání a tak učil lidi, bude v království nebeském vyhlášen za nejmenšího; kdo by je však zachovával a učil, ten bude v království nebeském vyhlášen velkým.*

Ježíš najednou nemluví o naplnění zákona, ale zachovávání a učení přikázání. Jako by chtěl ukázat, že obavy jeho posluchačů o rušení nařízení zákona skutečně nejsou na místě. Rušit a popírat nařízení zákona není to, o co v nebeském království jde. Ježíš nepřišel zrušit, ale naplnit, tedy ukázat pravý význam přikázání. Nebeské království není v konfliktu s nařízeními zákona.

Ježíš ale především mluví o dvou učitelích. Jeden ruší přikázání, druhý přikázání zachovávají. První je zde považován za špatného učitele, druhý za dobrého. O jednom je řečeno, že bude v království nebeském vyhlášen za malého, o druhém, že bude vyhlášen za velkého.

Důležité je ale to, co zde Ježíš neříká, tedy že jeden v nebeském království bude a druhý ne. Podle všeho tam budou oba. Ano, jeden sice sklídí poctu a druhý ne. Samo o sobě ale špatné učení o nařízeních Zákona není tím, co rozhoduje o tom, kdo bude a nebude v království nebeském.

Rozdělení na dobrá a špatná učení nejsou tím končným stavem. V nebeském království, které Ježíš přináší, tato rozdělení končí. Rozdílné teologické důrazy a výklady zkrátka neplatí až za hrob a vlastně na nich až tolik nezáleží.

Ježíš tedy neříká, že na základě chybného učení o zákoně se někdo nedostane do nebeského království. Dále ale říká, že existuje způsob, jak se do království dostat:

20 *Neboť vám pravím: Nebude-li vaše spravedlnost o mnoho přesahovat spravedlnost zákoníků a farizeů, jistě nevejdete do království nebeského.*

Jsme zvyklí vnímat farizeje především jako pokrytce. Co se týče osobní spravedlnosti, jsou zde dávání za příklad právě oni, protože ve své době neměli konkurenci. Mezi tehdejšími židovskými skupinami právě farizeové kladli největší důraz na dodržování všech přikázání zákona.

Ježíš ale říká, že nebude-li spravedlnost učedníků o mnoho přesahovat spravedlnost farizeů, nevejdou do království nebeského. Spravedlnost farizeů je totiž pozoruhodná, ale příliš pěstěná. Tu mají učedníci překonávat.

V nebeském království tedy jde o spravedlnost, ale jinou, vyšší spravedlnost, než jakou pěstovali farizeové. Jinou především proto, že nemá být spravedlností samotných učedníků. Nemají si na ní

zakládat, snažit se o ní, nemá být samotným cílem. Pěstovat svou vlastní spravedlnost není podle Ježíše tou správnou cestou.

Učedníci překonávají spravedlnost farizeů prostě tím, že jejich spravedlnost je ve skutečnosti spravedlností Kristovou. To on naplnil zákon tím, že on jediný měl dokonalý vztah s Otcem v nebesích. Jedině on byl Otci plně poslušný a to až na smrt – smrt na kříži. Jedině jeho spravedlnost, spravedlnost ukřižovaného Krista, může obstát v nebeském království. Proto ale přišel, aby nám nabídl účast na této spravedlnosti.

Proto není potřeba si na vlastní spravedlnosti zakládat. Věc je hotová, Ježíš už nás do své spravedlnosti zařadil. Nyní pojďme a dělejme, co je potřeba – otevírejme vlastní srdce druhým lidem a zveme je dál, aby i oni měli účast na tom království, na které čekáme, ale které zároveň už je mezi námi.

Amen.